

Komentari i primjedbe na Idejno rješenje MSC 2012 g.

Na Sastanku projekta MSC 19. 12. 2012 g. upoznati smo s nacrtom Idejnog rješenja MSC u „Sjevernoj fronti“ Kule Jankovića, te oš bolje iz PPT prezentacije koju je kolega Braun ljubazno podijelio s organizatorima te učesnicima sastanka.

Već na samom sastanku bilo je dosta diskusije oko predloženog Idejnog rješenja u raznim smjerovima, te je očito da taj nacrt rješenja treba dalje raspraviti. Do sada, očito, nije bilo dovoljno koordinacije i diskusija između svih zainteresiranih u budućem MSC (a i s onima koji će biti neizbježno involvirani, kao što su to npr. konzervatori). Pretpostavljam da je to onda sad na redu.

Moj je utisak je da sam Projektni zadatak možda nije bio dovoljno precizno definiran (što se, točno, očekuje od same zgrade Centra – koliko prostora i za kakve namjene, tj. za koliko ljudi za boravak odnosno spavanje, koliko za predavanja, te što bi od tih ciljeva bilo poželjno a što zbilja neophodno, itd.

1) .Komentari sa stanovišta vlasnika:

Pri izradi nacрта idejnog rješenja "sjeverne fronte" nije, nažalost, bilo prethodnih konzultacija/razgovora iz kojih bi bilo preciznije i detaljnije jasno o kojim se točno prostorima Sjeverne fronte (i vanjskim prostorima oko Sjeverne fronte) radi, a koje obitelj Desnica ustupa za Međunarodni sveučilišni centar (MSC) i o kojima se svojevremeno dogovorila s rektorskom ekipom.

Srećom, to su, mislim, relativno lako rješivi, ali nama vrlo važni detalji:

a) Zgrade Sjeverne fronte:

Dogovoreno je (i usmeno i pismeno) da ustupamo zgrade na „Sjevernoj fronti“

Shodno tome najsjeverniji dio (zapadni ugao) zgrade "Magazin" nije predviđen da bude ustupljen. U stvari, (kako se to vidi iz projekta D&Z-a po kojem se već izvodi obnova ostalog dijela kompleksa) iz te male prostorije je i ulaz/izlaz u stan 4A.

b) Vanjski prostori oko Sjeverne fronte, te drugi javni prostori:

O vanjskim prostorima dogovarano je samo usmeno, pa i ne do kraja precizno. Obitelj je, zapravo, spremni ustupiti za potrebe MSC i (površinom osjetno) veći okolni prostor od onog zahvaćenog u nacrtu projekta. No, bilo bi važno da je primarna orijentacija vanjskih prostora MSC prema sjeveru (gumno i okolica). (To je i dodatno primjereno ako se ima na umu da će, nakon već predviđene rekonstrukcije vanjskog ogradnog zida do iza crkve, i pa će i ovaj dio biti dograđen i odvojen od ceste). S druge strane, veliku avliju (kao i park) namijenili smo korištenju svih korisnika Kule, dakle (i) posjetilaca budućeg muzeja i kompleksa Kule Jankovića. Ti prostori će biti, naravno, otvoreni za šetnju i boravak u prirodi i korisnicima MSC-a (kao i drugi javni dijelovi parkovnih površina), ali ne isključivo njima. Nadalje, u avliji postoji (a i treba ostati) kružni kolni put, koji ide u krug od glavne kapije do stare kuće

pa onda prema sjevernim vratima i zatim kruži, uz istočni dio sjeverne fronte, a zatim skreće uz (uskoro obnovljeni) trijem -namijenjen je za parking obitelji i muzeja - natrag do glavne kapije. Caffé kako je sada zamišljen zadire i prekida taj kružni put. (Mislimo da bi, i neovisno o tome, položaj caffè-a bio neoptimalan – velika avlija je ljetni dio godine često veoma vruća.)

c) Teže rješiv problem jest da je pri dogovoru (pa onda, susljedno, i u Idejnom nacrtu D&Z-a) u Sjevernoj fronti bio predviđen i stanić za domara. Domar je sigurno važan i potreban i za MSC i za Muzejski dio, te ovo smatramo važnim dijelom dogovora.

2- Ostali komentari :

Dulji boravak na terenu, poznavanje reljefa, podloge terena te mikroklimu pojedinih dijelova kompleksa navodi nas na nekoliko dodatnih komentara:

a) Predviđeno kopanje podruma u istočnom dijelu Sjeverne fronte bilo bi u praksi vrlo teško izvedivo jer su zgrade na kamenu stancu, koji čak strši u zidovima pojedinih zgrada. S druge strane, za podrum bi se vrlo vjerojatno mogle dobro iskoristiti već velike postojeće jame (betonirane, dubine preko dva metra) koje se prostiru cijelom dužinom "krmara", odnosno uz zapadnu polovinu sjeverne fronte, i nad kojima je već sad jedna mala prostorija (nekad poljski WC, nije u funkciji). Jasno je da to treba ispitati na licu mjesta, kao i mogućnost da se nad njima naprave terase za caffè i za eventualne druge prilagodbe koje bi se mogle širiti prema gumnu kao prirodni nastavak terasa. Nadalje, taj je prostor, za razliku od predviđenog sjeveroistočnog ugla avlije, klimatski puno pogodniji za caffè, jer je okrenut maestralu, zelenilu i vodi. Također, tu bi se, vjerojatno, puno lakše ishodile potrebne privole konzervatora (jer već postoje neke strukture-objekti).

To ujedno vodi na pitanje izuzetno važne interakcije s konzervatorima:

b) Prije razrade nacrtu Idejnog rješenja trebalo bi ispitati koje promjene konzervatori dopuštaju. Iz vlastitog iskustva znamo da su osjetljivi na probijanje novih otvora, posebno na vrlo vidljivim mjestima. Možemo predvidjeti da bi loše reagirali na dva ulaza koja su predviđena pri kraju istočnog dijela sjeverne fronte, jer bi oni bili bi jako vidljivi (praktički su uz cestu). Naprotiv, realistično je da bi, na zapadnom dijelu sjeverne fronte, oko mjesta gdje je i onako bio prigradjen poljski WC i, naročito, gdje je zid dobro zaklonjen dosta gustim zelenilom, dopustili diskretni izlaz na spomenute terase. Ali to bi, naravno, trebalo vidjeti na licu mjesta, te govoriti s konzervatorima.

c) Također, trebalo bi ispitati do koje visine bi konzervatori dozvolili dizanje Sjeverne fronte. (Već na prvi pogled, prilikom jedne radne posjete, bili su rekli – i već D&Z nacrt to uključuje, a također i ovaj novi) da bi bilo ne samo dopušteno već i logično podignuti krmare do visine „Magazina“ (što je oko 70 cm). Možda bi dozvolili i više (Sjeverna fronta je ipak bitno noviji dio kompleksa od povijesnog dijela, a argument bi mogao biti i da je sada Sjeverna fronta vizualno neusporedivo niža i od Zapadne fronte, i od istočnog (glavnog) zida, tako da bi određeno podizanje samo pojačalo opći dojam kompleksa kao utvrde, koji i

Zapadna Sjeverna i Južna fronta izrazito sugeriraju).

Nadalje, cijela, gotovo 80 m duga Sjeverna fronta, nije prije imala jedinstvenu visinu krova - „sljeme“-, a to ni estetski ne izgleda optimalno. (Na nacrtu D&Z, rađenom na temelju „Snimke postojećeg stanja“, vidljiv je skok u visini krova negdje oko sredine Sjeverne fronte). Usput, Zapadna fronta ima čak i vrlo izraženu različitu visinu zgrada pa onda i krovova, i to ni vizualno ni na neki drugi način nimalo ne smeta – naprotiv. Isto vrijedi za visinu i slijed visokog, istočnog zida kompleksa s glavnom kapijom, a da se o Južnoj fronti, s visoko stršećom Kulom, i ne govori.

Naravno, sva ova pitanja već zadire u vrlo kompleksnu stručnu oblast obnove i rekonstrukcije spomenika kulture, pa mi oprostite ova razmišljanja ne-profesionalca, ali siguran sam –nakon što korisnici preciznije definiraju svoje prostorne i druge prostore u MSC - da je kolega Braun i svojim iskustvom i upravo takvom orijentacijom njegovog Zavoda, upravo idealni stručnjak za uhvatiti se u koštac s ovim složenim problemom te znati meritorno sugerirati/predložiti/prodiskutirati s konzervatorima što bi ovdje sa stručnog stanovišta bilo dobro i opravdano a što ne.

d) Zbunjuje me da je u ovom novom rješenju zapravo manje soba/kreveta nego u ranijima (i pored toga što je ovdje čak izbačen stanić za domara), ali to već zadire u potrebe i interese budućih korisnika MSC-a, pa prekidam sa sugestijama/komentarima o tom i drugim pitanjima iz te sfere.